

INFORMATIEMEMO RAAD

Kenmerk:

2025-055101

Datum b&w-vergadering:

30 september 2025

Onderwerp:

Periodieke voortgang programma duurzaamheid

Kennis nemen van:

Voortgang en ontwikkelingen programma duurzaamheid

Status advies:

Openbaar

Argument: (indien niet openbaar)

Portefeuillehouder:

Wethouder Evert Westerbeek

Betrokkenen bij voorstel extern:

Betrokkenen bij voorstel intern:

TBPF – programma duurzaamheid

TBS – beleidsadviseur sociaal domein

Rik van den Dam – portefeuille klimaatadaptatie

Bijlagen:

Bijlage 1: Save the date duurzaamheidsmarkt

Bijlage 2: Resultaten enquête voor het Warmteprogramma

Bijlage 3: Onderzoek klanttevredenheid Energiefixers

1. Inleiding

Hierbij ontvangt u het vierde voortgangsmemo, die wat betreft onderwerpen verder verbreed is. Vanaf nu wordt u via deze halfjaarlijkse memo's geïnformeerd over de voortgang en ontwikkelingen binnen het gehele Programma Duurzaamheid, waaronder dus ook nog steeds de warmtetransitie en energietransitie. Wij blijven u in de toekomst actief informeren over de voortgang van het proces gericht op de verduurzaming van Overbetuwe.

Als gemeente kunnen we de ambities en doelstellingen niet alleen behalen. Ook vanuit inwoners, bedrijven, stichtingen en verenigingen is inzet nodig. De rolname van de gemeente verschilt per situatie. We nodigen u van harte uit voor de Klimaatmarkt op 12 november tijdens de klimaatweek om zelf in gesprek te gaan met initiatieven in de samenleving. De save the date hiervoor vindt u in bijlage 1.

2. Monitoring en doorontwikkeling programma duurzaamheid

In 2024 heeft de Raad het [programma duurzaamheid](#) vastgesteld voor de periode 2024 – 2026. In de afbeelding hieronder staan de resultaten weergegeven van het afgelopen jaar. Hierbij is ook gebruik gemaakt van data uit het dashboard zoals getoond bij het [RTGC eind 2024](#). Niet alles is in cijfers te vangen, daarom ook een kwalitatieve toelichting. We blijven de komende periode op vele onderdelen voortgang realiseren, waaronder ook via samenwerken met de samenleving. Dit komt in dit memo uitgebreid aan bod. Maar ook bestaande doorlopende activiteiten zijn belangrijk zoals de subsidie voor duurzame activiteiten, toekomstbestendig wonen lening en het energieloket.

a. Financiering

De financiering van het programma duurzaamheid bestaat grotendeels uit subsidiestromen. De grootste zijn de regeling Capaciteit Decentrale Overheden voor Klimaat- en Energiebeleid (CDOKE) en Specifieke Uitkering Lokale Aanpak Isolatie (SpUk-LAI) middelen. Recent is bekend geworden dat voor 2026 de SPUK CDOKE wordt vervangen door een decentralisatie-uitkering CDOKE. Het gaat hierbij om een bedrag van € 1.457.047. De hoogte van het bedrag voor de periode 2027 – 2030 is nog niet exact bekend. Voor de periode na 2030 is nog niet definitief financiering toegezegd. Dit maakt het soms lastig om te sturen en langjarige verplichtingen aan te gaan. Om de vastgestelde doelstellingen en ambities te behalen is alleen financiering vanuit het Rijk niet voldoende. Het is de verwachting dat vanaf 2027 aanvullende financiële middelen nodig zijn om de doelstellingen te behalen. Denk aan realisatie van een warmtenet, ontwikkeling geothermie, starten van een proces voor de warmtetransitie in elke wijk of dorp en budget voor maatregelen klimaatadaptatie.

b. Lokale Energie Strategie en grootschalige opwek

Het thema energietransitie gaat over de periode tot en met 2050. Om de ambitie van klimaatneutraal in 2050 te bereiken, is in beeld gebracht wat hiervoor nodig is. Hierbij is gebruik gemaakt van het Energy Transition Model (ETM). Op basis van data (landelijk, regionaal en lokaal) worden verschillende scenario's berekend. Dit is de basis voor de lokale energiestrategie (LES) die eind 2025 samen met het warmteprogramma ter besluitvorming in het college wordt voorgelegd. De lokale energiestrategie vormt een verrijking van het onderdeel energietransitie van het programma duurzaamheid en geeft de mogelijkheid om in de toekomst bij te sturen op basis van de ambities van 2050. In juli bent u geïnformeerd over de ontwikkelingen over de Regionale Energiestrategie (RES) ([2024-071468](#)) en de vertaling naar de gemeente Overbetuwe. Eind 2025 vindt besluitvorming plaats in het College om de RES 2.0 ter inzage te leggen. Hierover wordt u nader geïnformeerd middels een raadsmemo.

Voor de onderdelen klimaatadaptatie, biodiversiteit en circulariteit wordt in 2026 gewerkt aan het opstellen van een programma onder de omgevingswet. De komende maanden moet duidelijk worden hoe dit er precies uit gaat zien. Het is de verwachting dat het onderdeel klimaatadaptatie een apart programma wordt. Op dit moment is er nog een knip tussen afval (o.a. grondstoffen beleidsplan) en circulariteit. In het nieuwe programma worden deze onderdelen samengevoegd, om een integrale aanpak te borgen en doelstellingen te realiseren.

3. Warmtetransitie

a. Warmteprogramma

De gemeente stelt begin 2026 een Warmteprogramma vast om te werken aan een aardgasvrije toekomst. Op [25 maart 2025 heeft een RTGC](#) plaatsgevonden over het Warmteprogramma. In afstemming met u is een brede raadpleging onder bewoners uitgevoerd en in september 2025 afgerond. Van de resultaten is de visual in bijlage 2 gemaakt.

De inhoud van het Warmteprogramma wordt gebaseerd op de input van stakeholders zoals bewoners, woningcorporaties en ondernemerscollectieven. Gelijktijdig met deze Raadsmemo is ook een agenderingsverzoek voor een RTGC voorgelegd aan de griffie, waarbij u aandachtspunten kunt meegeven voor het warmteprogramma. Het Warmteprogramma bevat nog geen definitieve besluiten over jaartallen of de aanleg van warmtenetten, deze beslissingen kunnen in de toekomst worden toegevoegd. De verwachting is dat het Warmteprogramma begin 2026 na besluitvorming in het college ter inzage gelegd kan worden.

b. Wijkgericht

Wijk van de Toekomst Driel en Elst

Samen met lokale belanghebbenden werkt de gemeente onder de noemer Wijk van de Toekomst aan de energie- en warmtetransitie in de Vogelbuurt/Kern Driel en de Brienenshof/Oude Bemmelseweg in Elst. Eind

2025 worden er voor beide wijken zogenoemde Wijkuitvoeringsplannen afgerond. Deze plannen, die de vorm krijgen van een duurzaamheidskrant, worden aan het college en raad aangeboden en informeren de inwoners over de voortgang en de plannen voor de toekomst. De plannen zijn nog geen definitief besluit over het uitschakelen van aardgas.

Herveld/Andelst/Zetten

De Energiewerkgroep Herveld/Andelst/Zetten werkt samen met de gemeente aan een duurzame en toekomstbestendige energievoorziening. Het doel is om lokaal opgewekte energie te gebruiken, de gemeenschapszin te versterken en inwoners mee te laten profiteren.

Een onderzoek naar de mogelijkheden van een integraal energiesysteem in de dorpen wordt eind 2025 afgerond. Ook is een dorpendeal subsidie aangevraagd bij de provincie om de sociale en verbindende aspecten van de energietransitie te versterken. In Q4 2025 wordt uitsluitend verwacht vanuit de provincie.

c. Geothermie

Onder de noemer LOAN (Lingewaard, Overbetuwe, Arnhem en Nijmegen) onderzoeken we geothermie op en rondom ons grondgebied, samen met de provincie Gelderland en Energie Beheer Nederland (EBN).

De afgelopen periode is met recente en herbewerkte oude seismische data vastgesteld dat er voldoende kennis is van breuklijnen in onze ondergrond, waardoor grootschalig seismisch onderzoek niet meer nodig is. Hiermee zetten we de stap richting een onderzoeksboring. De komende periode wordt onderzocht waar deze mogelijk zijn en wat de voor- en nadelen zijn van elk van deze locaties.

Er zijn recent twee onderzoeksboringen in Ede en Heesch verricht. Die tonen ook aan dat er potentie is in de aanwezige grondlagen in en rondom Overbetuwe. Dit biedt aanknopingspunten voor een positieve businesscase, die wel zeer afhankelijk blijft van rijks-subsidie. De mogelijke businesscases worden uitgewerkt en lobby zal plaatsvinden richting het Rijk, gericht op voldoende subsidiemogelijkheden voor de onderzoeksboring. Indien een geothermieboring voor onderzoek of productie kansrijk blijkt op grondgebied van Overbetuwe, zal er vóór besluitvorming over de fysieke uitvoering een voorstel aan de raad worden voorgelegd.

d. Nieuwbouw - energie

In samenwerking met de Groene Metropoolregio (GMR) wordt onderzocht hoe de energievoorziening voor de nieuwbouwlocaties in Heteren en Zetten het beste kan worden aangepakt. Het onderzoek, dat ook rekening houdt met het bestaande elektriciteitsnet, wordt naar verwachting in Q4 2025 afgerond.

Voor de meer concrete projecten verkennen we verdere sturing op het onderdeel isolatie, warmte, oriëntatie gebouw, koeling en circulariteit. Dit doen we onder meer, maar niet uitsluitend, met de werkwijze van GPR (Gemeentelijke Prestatie Richtlijn) gebouw. Zodat we als gemeente betere handvatten meegeven gericht op privaatrechtelijke afspraken die bijdragen aan een toekomstbestendig Overbetuwe.

e. Netcongestie en toekomstbestendige energie infrastructuur

Voor een toekomstbestendige energie infrastructuur zijn de netbeheerders Liander en TenneT bezig om het elektriciteitsnetwerk te verzwaken. Dit heeft ook ruimtelijke impact, zowel in de gemeente Overbetuwe als in de regio. Op dit moment zijn er 4 verkenningen voor verzwaking hoogspanningsnetwerk (TenneT) die de gemeente Overbetuwe raken. Ook als het tracé niet over de gemeente Overbetuwe gaat, kan er nog wel sprake zijn van impact, zoals rondom netcongestie en milieueffecten. Het betreft de volgende TenneT tracés:

1. *Dodewaard - Ede 150kV: Haalbaarheidsstudie verzwaken verbinding*
2. *Druten – Dodewaard – Zaltbommel – Tiel 150kV: Planstudie verzwaken verbinding*
3. *Rivierengebied 380kV: Haalbaarheidsstudie Rivierenland (pocket-structuur)*

4. Doetinchem -Dodewaard (-Maasbracht): Uitvoeringsfase verwacht 2028 opwaarderen 380 kV

Ook het energienetwerk van Liander wordt verzaard. Dit voorjaar hebben we de samenwerkingsovereenkomst voor de buurtaanpak ondertekend. Het is de verwachting dat in november de nadere overeenkomst (NOK) ondertekend kan worden. In totaal moeten de komende decennia circa 170 extra middenspanningsstations oftewel trafohuisjes in de gemeente geplaatst worden om aan de toekomstige elektriciteitsvraag te kunnen voorzien. Compenserende maatregelen in de openbare ruimte worden meegenomen.

f. Toekomstige energieinfrastructuur

Rondom de procedure Waterstofnetwerk Oost-Nederland lag het Voornemen en voorstel voor participatie ter inzage. De zienswijzen en vervolgstappen zijn in te zien via www.rvo.nl/waterstofnetwerk-on. Vanuit de gemeente is hier geen aanvullende inzet op nodig.

4. Energiearmoede/ Energiefixers

De gemeente Overbetuwe heeft van het Rijk middelen ontvangen in de vorm van een Specifieke Uitkering Energiearmoede (SpUk Energiearmoede) om inwoners met (een risico op) energiearmoede te ondersteunen bij het nemen van energiebesparende maatregelen. De gemeente Overbetuwe zet sinds 2023 deze middelen in om Energiefixers huis-aan-huis kleine energiebesparende maatregelen te laten uitvoeren. Een energiefixer neemt materialen mee, zoals tochtstrips, radiatorfolie en radiator-ventilatoren en brengt deze ter plekke aan. Daarnaast worden huishoudens gecoacht bij het verminderen van het energieverbruik.

Sinds de start in 2023 zijn ruim 3.300 energiefixbezoeken uitgevoerd. De energiefixbezoeken lopen nog door zolang er SpUk Energiearmoede middelen beschikbaar zijn. De verwachting is dat in Q4 2025 de middelen volledig zijn benut en de inzet van de energiefixers stopt.

Volgens een TNO¹-rapport levert de inzet van energiefixers aanzienlijke voordelen op voor huishoudens met energiearmoede. Gemiddeld besparen ze jaarlijks €215 op hun energierekening door een daling in gas- (10,1%) en elektriciteitsverbruik (7,8%). Daarnaast leidt het verbeterde binnenklimaat tot een vermindering van €72 aan zorgkosten per jaar, doordat gezondheidsklachten zoals reuma en astma afnemen. De maatregelen hebben ook positieve sociale effecten, zoals het verhogen van het woongenot en het stimuleren van gezins- en sociale interactie.

a. Klanttevredenheidsonderzoek

De gemeente Overbetuwe heeft recent een klanttevredenheidsonderzoek uitgevoerd onder inwoners die sinds 2024 een energiefixbezoek hebben ontvangen, deze vindt u in bijlage 3. Uit het onderzoek, waaraan 240 inwoners meededen, scoort het bezoek van de Energiefixers gemiddeld een 8,5. En de resultaten zijn overwegend positief:

- **73%** is bewuster van hun energieverbruik.
- **58%** ervaart meer woongenot.
- **85%** vindt de adviezen zinvol.

¹ <https://publications.tno.nl/publication/34644523/izBZnvxd/TNO-2025-R11169.pdf>

Hoewel een beperkt deel van de respondenten weet of er sprake is van een directe daling, veel respondenten hebben dit inzicht in hun energieverbruik niet, blijkt deze daling van het verbruik wel uit de resultaten van een recent TNO-rapport.

b. Lokaal uitvoeringsteam

Sinds 2014 is bij de uitvoering aandacht voor lokale uitvoering. Hieruit is de organisatie Klusburen ontstaan. Een organisatie van inwoners, waarbij er ook sprake is van re-integratie en toeleiding naar werk. Klusburen is onder meer gestart met een pilot cv-tuning om inwoners ook na het aflopen van de SpUk Energiearmoede middelen te kunnen blijven ondersteunen met het verlagen van de energierekening. Ter ondersteuning is voor deze doelen een provinciale subsidie door de gemeente aangevraagd en toegekend. Ook heeft Klusburen een samenwerking met de woningstichtingen Heteren en Valburg opgezet om woningen netjes op te leveren en kunnen inwoners Klusburen zelf inschakelen voor klussen.

5. Verduurzaming gebouwde omgeving

a. Lokale Aanpak Isolatie (LAI)

De gemeente richt zich op de isolatie van woningen in Overbetuwe, als onderdeel van de energietransitie. Met de subsidie SpUk-LAI middelen biedt de gemeente subsidie en begeleiding aan huishoudens met een slecht geïsoleerde woning, met name die met een WOZ-waarde lager dan €477.000. Alleen in een situatie met een aanpak op buurniveau, zoals in de Vogelbuurt/Kern Driel, wordt de WOZ-waarde niet gehanteerd als criterium. Een goed geïsoleerde woning kan flexibeler omgaan met de warmtetransitie, is minder gevoelig voor prijsschommelingen, biedt meer wooncomfort en de woningwaarde stijgt². Inmiddels hebben al meer dan 360 huishoudens ondersteuning én subsidie ontvangen. Aanvullend zijn er nog honderden huishoudens die al gebruik hebben gemaakt van enige vorm van ondersteuning. Mogelijk dat deze in de toekomst ook subsidie aanvragen.

Om inwoners te bereiken, worden wijkgerichte acties georganiseerd, zoals de inzet van de duurzaamheidskeet en huis-aan-huisbezoeken.

Huishoudens die niet in aanmerking komen voor de SpUk-LAI subsidie kunnen ook ondersteuning krijgen. Ze kunnen gebruikmaken van het fysieke en online Energieloket, meedoen aan collectieve inkoopacties of een adviseur aan huis inschakelen tegen een kleine vergoeding.

b. Ecologie en Isolatie

Ten behoeve van isolatiewerkzaamheden is er bij de provincie Gelderland een compensatieplan ecologie ingediend, die is goedgekeurd door de Provincie. Om die reden worden er in oktober en november nestkastjes bij woningen, gemeentelijk vastgoed en huurwoningen geplaatst.

Voor de lange termijn wordt er een Soorten Managent Plan (SMP) opgesteld. In juli 2025 is de aanbesteding voor het SMP succesvol afgerond. Een externe organisatie gaat de komende jaren aan de slag om ecologisch onderzoek in onze gemeente uit te voeren en een uitgebreid compensatieplan op te stellen. Door compenserende maatregelen uit te voeren kunnen we, op de juiste manier rekening houdend met beschermde gebouwgebonden soorten, blijven isoleren. Dit is nodig om de doelen van de energietransitie te behalen.

6. Klimaatadaptatie

In 2025 zijn er beleidsmatige en praktische stappen gezet om te werken aan een klimaatbestendig Overbetuwe. Overbetuwe wil, zoals in de Lokale Adaptie Strategie Gemeente Overbetuwe staat benoemd, in 2050 een klimaatadaptieve omgeving hebben. Dit is een omgeving die bestand is tegen piekbuien, langdurige

² <https://www.nhg.nl/media/rpfn513h/brainb-4.pdf>

droogte, hitte en overstromingen.

In het voorjaar van 2025 zijn verschillende steenbreek acties opgezet om inwoners bewust te maken van klimaatadaptatie en aan te zetten tot vergroening op het eigen perceel. Zoals een groene tuinontwerp avond, een tegelruilactie en de actie Boom in de voortuin voor de kernen Herveld en Andelst. Deze laatste actie waaraan 180 inwoners meededen was verbonden aan de vergroening vanuit het Integraal Kwaliteitsplan Openbare Ruimte (IKPOR).

De gemeente heeft in het kader van 'onttegelen' ook bij het Ambtshuis een geveltuin met gevelgroen aangelegd. Een voorbeeld voor de [gezamenlijke agenda van april 2025 met Centrum Management Elst](#) waarin de ambitie voor 'Een duurzaam, groen (biodiversiteit) en klimaatadaptief centrum' is opgenomen. De komende periode wordt hier praktisch invulling aan gegeven.

Ook verzorgt de organisatie Natuur- en Milieu Educatie (NME) lessen op basisscholen over klimaatadaptatie en organiseert tweemaal per jaar een actie op de Nationale Boomfeestdagen. Ten slotte kunnen inwoners sinds begin dit jaar gebruik maken van de groene daken subsidieregeling. Het eerste halfjaar hebben al 35 inwoners gebruik gemaakt van de subsidie om het dak te vergroenen.

Klimaatbestendig bouwen

De afgelopen periode hebben gemeenten binnen de regionale samenwerking Klimaatactief Rivierenland de Intentieovereenkomst klimaatbestendig bouwen ondertekend. De doelstellingen worden de komende maanden geïmplementeerd binnen Overbetuwe.

Integraal Hitteplan

In aanvulling op het bestaande Lokale Hitteplan Overbetuwe, gaat in Q4 2025 de gemeente van start met het opstellen van een Integraal Hitteplan Overbetuwe. Hierin wordt hitte binnen de thema's gebied, gebouw en gezondheid onder de loep genomen. Het doel is om de negatieve gevolgen van hitteperiodes te verminderen en de kwetsbaarheid van de inwoners en de gemeente voor hittestress te verkleinen.

Water en rioleringsprogramma

Het [Water en rioleringsprogramma 2025-2029 \(WRP\)](#) heeft het gemeentelijke rioleringsplan vervangen en klimaatadaptatie, oftewel water en bodemsturend, staat hierin centraal. We zijn bezig met het ontwikkelen van een Stedelijk Systeem Water, vroeger BRP (basis rioleringsplan). Dit betekent dat we het rioolsysteem doorrekenen en een planning kunnen maken om ons systeem klaar te maken voor de toekomst, zoals bestand tegen hevige buien.

Groenblauwe structuren

De komende periode werken we binnen de Groene Metropoolregio en andere buurgemeenten in het rivierengebied om Groenblauwe structuren verder te ontwikkelen en dit te verankeren in beleid. Groenblauwe structuren zijn ruimtelijke netwerken van groene (natuur, parken, bossen) en blauwe (water, zoals rivieren, beken, grachten, vijvers) elementen. Die vormen samen een samenhangend systeem in een gebied. Ze dienen meerdere doelen zoals wateropvang, biodiversiteit en verkoeling in de fysieke ruimte. Het beoogde doel is om deze structuren regionaal door te laten lopen. Waar mogelijk wordt het gekoppeld met ontwikkelingen zoals woningbouw, recreatie en (fiets) verbindingen. Er is gestart met de aanpassingen van de bomenverordening zodat bomen minder makkelijk gekapt kunnen worden.

7. Verduurzaming bedrijfsleven

De gemeente Overbetuwe ondersteunt bedrijven actief bij de energietransitie en verduurzaming van hun bedrijfsvoering. Dit doen we langs verschillende sporen:

Innovatieve energieprojecten en netcongest

Samen met ondernemers en netbeheerders werken we aan oplossingen voor netcongestie. Daarbij zoeken we naar manieren om lokaal opgewekte duurzame energie optimaal te benutten. Dit gebeurt onder meer via pilots waarin opslag, slim laden en energie-uitwisseling tussen bedrijven worden onderzocht.

Project Powerhub (De Aam)

Op bedrijventerrein De Aam werken bedrijven, de gemeente en overige stakeholders (VNO NCW, netbeheerder en OostNL) samen aan de ontwikkeling van de Powerhub: een gezamenlijke batterij die zorgt voor een slimmer gebruik van energie. Het project helpt om netcongestie te verminderen, maakt verduurzaming voor bedrijven mogelijk en is zo ontworpen dat het in de toekomst verder kan opschalen.

Collectieve Energie aanpak Herveld–Andelst–Zetten

De Energiewerkgroep Herveld/Andelst/Zetten heeft als doel om lokaal opgewekte energie te benutten, inwoners mee te laten profiteren en de gemeenschapszin te versterken. Voor bedrijven bleek koppeling aan dit lokale energiesysteem complex, omdat dit op een ander netniveau plaatsvindt (laag- en middenspanning). Daarom heeft de gemeente het bedrijfsdeel apart opgepakt. Met grootverbruikers in dit gebied is een energiecollectiviteitsonderzoek gestart, vergelijkbaar met de aanpak van de Powerhub. Doel is om vraag en aanbod van energie tussen bedrijven beter op elkaar af te stemmen, zodat bedrijventerreinen toekomstbestendig worden, netcongestie wordt verminderd en CO₂-uitstoot wordt gereduceerd door efficiënter gebruik van energie.

Collectieve energieaanpak Poort van Midden Gelderland (Noord en Zuid)

Op bedrijventerreinen Poort van Midden Gelderland Noord en Zuid wordt in samenwerking met de provincie Gelderland en het Regionaal Expertiseteam Energie (REE) gezocht naar bedrijven die nu of in de nabije toekomst netcongestie ervaren. Tegelijk wordt gekeken naar bedrijven die juist overcapaciteit hebben. Ook hier is een energiecollectiviteitsonderzoek gestart, om te onderzoeken of bedrijven energie met elkaar kunnen uitwisselen en gezamenlijk oplossingen kunnen realiseren.

Initiatieven vanuit het bedrijfsleven

Naast de gemeentelijke en regionale projecten melden bedrijven zich ook met eigen initiatieven om te verduurzamen. Dit varieert van plannen voor windturbines en vergistingsinstallaties tot waterstofoplossingen, warmtepompen, zonneparken en het plaatsen van batterijen voor opslag. Waar mogelijk adviseren en informeren wij bedrijven over de mogelijkheden, passende subsidies en de inpassing in gemeentelijk en provinciaal beleid. Zo stimuleren we ondernemerschap en zorgen we dat initiatieven bijdragen aan de bredere duurzaamheidsambities van de gemeente.

Regio Deal Toekomstbestendige Bedrijventerreinen (TBBT)

Overbetuwe is partner in het programma *Toekomstbestendige Bedrijventerreinen Arnhem-Nijmegen*. Binnen dit programma wordt met ondernemers, kennisinstellingen en overheden gewerkt aan verduurzaming en toekomstbestendigheid van bedrijventerreinen. Daarbij ligt de focus op energiebesparing, duurzame opwek en uitwisseling van energie, circulariteit en klimaatadaptieve inrichting.

Vergroening en klimaatadaptatie bedrijventerreinen

Naast energie werken we samen met ondernemers aan vergroening van bedrijventerreinen. Daarmee versterken we biodiversiteit en zorgen we dat terreinen beter bestand zijn tegen hitte, droogte en wateroverlast. Een voorbeeld hiervan is *Poort van Midden Gelderland Noord*, waar de gemeente het publieke deel groener

heeft gemaakt en ondernemers met subsidies worden gestimuleerd om ook hun eigen terrein aan te pakken. Bijvoorbeeld door de toepassing van half verharding of meer groeninrichting.

Label C en Erkende Maatregelen Lijst (EML)

De uitvoering van de EML- en label C-controles wordt conform planning door de Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA) uitgevoerd.

8. Gemeente als voorbeeld

a. CO₂ prestatieladder

Als gemeente willen we het eigen verbruik van fossiele energie verminderen en meer energie opwekken. Zo verminderen we ook onze CO₂-uitstoot. Met de CO₂-prestatieladder kunnen we onze uitstoot zien en krijgen we inzicht welke maatregelen het meeste effect hebben. In december 2024 hebben we het CO₂-Prestatieladder certificaat gehaald. Jaarlijks vindt er een audit plaats.

De gemeente stoot voor al haar taken CO₂ uit. Denk aan de openbare verlichting, het wagenpark en al het vastgoed van de gemeente. Het grootste deel van onze voetafdruk kwam het afgelopen jaar van het gasverbruik voor het verwarmen van gebouwen en het dieselverbruik van wagens en andere materialen. In 2027 willen we 47% minder CO₂ uitstoten dan in 2023 en uiteindelijk nul uitstoot in 2050 t.o.v. 1990.

De grootste CO₂-reductie kan behaald worden door de duurzame ontwikkelingen van ons vastgoed. Om de beoogde doelstelling te behalen, zal met veel urgentie ingezet moeten worden op het verduurzamen van ons vastgoed en daarmee het verminderen van aardgasverbruik.

b. Verduurzaming vastgoed

In januari 2025 is de [Visie op vastgoed](#) vastgesteld, waarbij duurzaamheid één van de pijlers is. In september 2025 bent u geïnformeerd over de [aanpak voor verduurzaming van het vastgoed](#). We blijven u hierover informeren en komen bij u terug wanneer meer inzicht is in de benodigde financiële middelen.

Circulariteit

De nadruk bij circulariteit ligt op de thema's grond- weg en waterbouw (GWW) en woningbouw. Op projectbasis worden hier stappen in gezet, de structurele monitoring dient nog nader ingevuld te worden. In samenwerking met de Groene Metropool Regio worden hier de komende maanden stappen in gezet. Na ondertekening van het convenant Schoon en Emissieloos bouwen (SEB) wordt dit als pilot in projecten toegepast en is een traject voor kennisontwikkeling gestart. Door de langere doorlooptijden van projecten duurt het soms even voordat de effecten ook echt zichtbaar zijn. Uit de monitoring Maatschappelijk Verantwoord Inkopen en opdrachtgeverschap (MVOI) blijkt dat de afgelopen 1,5 jaar kleine stapjes zijn gezet. Zo wordt vaker gevraagd om de CO₂ prestatieladder en andere keurmerken. De grootste impact zit in de bouwsector. De gemeente Overbetuwe doet ook mee aan het project Check Friday, dat wordt opgezet vanuit de GMR, om mensen bewuster te maken van de vraag of hergebruik of reparatie een duurzamer alternatief is dan iets nieuws te komen. Dit is de tegenhanger van Black Friday, eind november 2025.

Vooruitblik

We blijven u rondom programma duurzaamheid stap-voor-stap halfjaarlijks informeren om zo gezamenlijk toe te werken naar keuzes voor de lange termijn. We nodigen u van harte uit om uw visie op dit onderwerp tussentijds kenbaar te maken, zoals bij de Klimaatmarkt op 12 november.

Behandelend adviseur voor technische vragen Anne ten Brummelhuis, tel.: 0481-362511, e-mail:
a.tenbrummelhuis@overbetuwe.nl

HET COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN WETHOUDERS,
de gemeentesecretaris de burgemeester,

D.C. van Eeten

R.P. Hoytink-Roubos